

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Marcelou Uhříčkovou ve věci

žalobce: **D. U.**, narozený X
státní příslušnost Ruská federace
bytem X

zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 831/21, 110 00 Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 9. 2023, č. j. OAM-152/ZA-ZA15-P11-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 9. 2023, č. j. OAM-152/ZA-ZA15-P11-2023, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši 8 228 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Matěje Šedivého, advokáta.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 8. 11. 2023, domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023 (dále jen „zákon o azylu“; viz přechodné ustanovení čl. II bodu 1 zákona č. 173/2023 Sb.) s odůvodněním, že v jeho případě nebyly naplněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany.

Žaloba

2. Žalobce předně uvádí, že ve správním řízení bylo zjištěno, že je státním příslušníkem Ruské federace, přičemž není politicky ani nábožensky aktivní. Za důvod svých obav z návratu označil to, že mu hrozí perzekuce, bude-li projevovat vlastní politické názory, a že může být mobilizován, tj. povolán k bojům na Ukrajině. Povolávací rozkaz do armády mu nebyl doručen s ohledem na pobyt v České republice. Žalobce zmínil též své aktivity na podporu válkou zasažené Ukrajiny a účast na demonstracích, přičemž tyto projevy jsou v jeho domovském státě trestné. Ke shora uvedenému žalovaný konstatoval, že branná povinnost či povinná vojenská služba je základní státoobčanskou povinností, do které nemíní zasahovat bez ohledu na aktuální politickou situaci v Ruské federaci a nehledě na skutečnost, že by uplatnění této povinnosti mohlo vést k tomu, že by žalobce mohl být nucen k účasti na bojích na Ukrajině.
3. Dle žalobce tak dochází k situaci kdy Česká republika, jež pokládá postup Ruské federace vůči bránící se Ukrajině za projev státního terorismu, podporuje angažmá žalobce v této válce. Nuceným vycestováním žalobce do Ruské federace fakticky dochází k podpoře terorismu. Žalobci totiž při zájmu na zachování vlastní bezpečnosti a života nezbyde nic jiného než aktivně plnit bojové úkoly a tím se fakticky dopouštět protiprávního jednání. K argumentaci žalovaného spočívající v tom, že (mezinárodní) ochrana není *a priori* udělována občanům válčících států, žalobce namítá, že je rozdíl v účasti na straně bránícího se státu, resp. státu legitimně uplatňujícího svou územní svrchovanost, oproti účasti na akcích útočícího státu, jehož počínání je bráno jako porušení mezinárodního práva.
4. Žalobce dále uvádí, že dle sdělení jeho rodiny byl poptáván odvodovými pracovníky, kteří zjišťovali jeho pobyt. Není mu známo, zda byl, resp. mohl být mobilizován k bojům na Ukrajině, avšak již reálná existence této hrozby představuje překážku jeho vycestování do domovského státu. Další překážku představuje hrozící represe za uplatňování vlastních politických názorů, resp. nesouhlasu s postupem domovského státu ve válce, neboť takové projevy jsou v Ruské federaci kriminalizovány. Hrozí mu tedy azylově relevantní pronásledování. Žalobce přitom nemíní své politické přesvědčení skrývat ani v případě nuceného vycestování do domovského státu. Podanou žádost pokládá za relevantní již z toho důvodu, že bude setrvávat v podpoře válkou zasažené Ukrajiny, za což bude nutně potrestán.
5. S ohledem na výše uvedené se žalobce domnívá, že žalovaný nepostupoval v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a nevedl řízení způsobem vedoucím ke zjištění skutečného stavu věci, pročež nezohlednil azylově relevantní pronásledování, které žalobci hrozí v případě návratu do domovského státu.

Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný se žalobou nesouhlasí, neboť neshledal, že by v případě žalobce byly naplněny důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a či § 14b zákona o azylu. Odkazuje přitom na napadené rozhodnutí a obsah správního spisu, zejména na údaje poskytnuté žalobcem k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany a na protokol o pohovoru, jenž byl proveden dne 24. 2. 2023. Žalovaný připomíná, že žalobce poprvé přiletěl do České republiky přibližně na dva měsíce v roce 2014, a to na základě turistického víza za účelem návštěvy X. Na podobně dlouhou dobu přiletěl na návštěvu X v roce 2016 a znovu v roce 2017. V dubnu 2018 přicestoval do České republiky na základě studentského víza a začal zde studovat X. Od té doby se vrátil do Ruska pouze dvakrát, když letěl navštívit

svou rodinu, a to na měsíc v létě 2019 a na 10 dní na přelomu let 2021 a 2022. Tvrzeným důvodem žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla jeho obava z mobilizace, nástupu do armády a ze zatčení z důvodu neuposlechnutí povolávacího rozkazu či z důvodu zasílání peněz charitativnímu fondu na Ukrajině. Za hlavní důvod podání žádosti však žalovaný označuje žalobcovu snahu o legalizaci dalšího pobytu na území České republiky.

7. Žalobce dle přesvědčení žalovaného neuvedl v průběhu správního řízení žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr, že ve své vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by mohl být azylově relevantním způsobem pronásledován. Žalobce ve správním řízení netvrdil, že by se ve své vlasti politicky angažoval či věnoval jakýmkoliv veřejným aktivitám, nikdy neměl problémy se státními orgány nebo s bezpečnostními složkami, nebyl trestán ani odsouzen a nikdy neměl problémy s překračováním ruských hranic. Svou vlast opustil za účelem studia, nikoliv pod tlakem tíživých okolností, a sám za hlavní důvod vstupu do řízení označil snahu legalizovat svůj pobyt v České republice. Dle žalovaného se proto v případě žalobce jedná o zneužití institutu mezinárodní ochrany k překlenutí doby pobytu do vyřízení studijního víza nebo jako jeho náhrady.
8. Ve vztahu k § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný uvádí, že žalobce nikdy neměl ve své vlasti problémy kvůli rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či kvůli politickému přesvědčení. Žalobce výslovně uvedl, že nemá žádné politické přesvědčení a nikdy nebyl členem politické strany či politické skupiny. V České republice se asi čtyřikrát účastnil mítinků na Václavském náměstí v Praze proti válce na Ukrajině, a to v období po napadení Ukrajiny Ruskem a v následujícím měsíci (přesně si to žalobce nepamatoval). Žalovaný přitom nemohl přehlédnout zjevnou účelovost žalobcovy žádosti. Žalobce se totiž rozhodl podat žádost teprve po uplynutí doby platnosti jeho povolení k dlouhodobému studijnímu pobytu a až po neúspěšné snaze o opětovné prodloužení tohoto povolení. Podání žádosti o mezinárodní ochranu v daný okamžik představovalo pro žalobce jedinou možnost, jak si na území legalizovat další pobyt, vyhnout se vycestování do Ruska a dokončit studium. Pokud by měl žalobce jinou možnost, o mezinárodní ochranu by dle názoru žalovaného nepožádal. Žalobce zde pobývá trvale od roku 2018, přičemž konflikt na Ukrajině, se kterým spojuje své obavy z návratu, probíhá již od února 2022. O mezinárodní ochranu žalobce požádal až dne 21. 2. 2023, tedy téměř rok po vypuknutí konfliktu. V této souvislosti žalovaný odkazuje na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81, a ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005-51, z nichž vyplývá, že o azyl je nutné žádat bezprostředně poté, co k tomu má žadatel příležitost.
9. K žalobcově obavě z výkonu vojenské služby v ruské armádě, případného nasazení do bojů na Ukrajině a z trestu za neuposlechnutí povolávacího rozkazu žalovaný konstatuje, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem. V reakci na žalobní tvrzení žalovaný poukazuje na informace obsažené v pokladech pro vydání napadeného rozhodnutí, dle kterých jedinci nemohou být v současné době odváděni do armády, jelikož mobilizace byla ukončena. Nemohou být postihováni ani za to, že se v době mobilizace v Rusku nenacházeli, neboť během období mobilizace v Rusku neplatily žádné oficiální zákazy cestování. Mladým mužům, kteří se vrací do Ruské federace ze zahraničí, nehrozí vyšší riziko povolání k výkonu základní vojenské služby a následného nasazení do bojů na Ukrajině než ostatním. Samotná povinnost každého občana Ruské federace účastnit se vojenské služby nebo v rámci případné mobilizace jakéhokoliv jiného výcviku či bojových operací, pokud je zaměřena na veškeré bojeschopné muže bez ohledu

na jejich rasu, národnost, náboženství atd., nemůže být chápána jako pronásledování jednotlivců ze strany ruských státních orgánů. Žalovaný má proto obavy žalobce z povolání k výkonu vojenské služby v ruské armádě za bezpředmětné. Navíc je považuje za předčasné vzhledem k tomu, že žalobce neabsolvoval základní vojenskou službu a nebyl mu doručen povolávací rozkaz.

Obsah správního spisu

10. Žalobce dne 21. 2. 2023 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany.
11. Dne 24. 2. 2023 ke své žádosti uvedl, že je státním příslušníkem Ruské federace, bez náboženského vyznání a politického přesvědčení. Nikdy nebyl členem politické strany ani politické skupiny a nebyl ani veřejně politicky aktivní, avšak účastnil se mítinků na Václavském náměstí v Praze na podporu Ukrajiny. Byl tam asi čtyřikrát, ale přesně si to nepamatuje, bylo to v období po napadení Ukrajiny Ruskem a v následujícím měsíci. Dále žalobce uvedl, že je svobodný a bezdětný. Do České republiky poprvé přicestoval letecky v roce 2014 na základě turistického víza za účelem návštěvy X, po dvou měsících se vrátil do Ruska. Poté znova přiletěl navštívit X v letech 2016 a 2017. V dubnu 2018 přicestoval do České republiky na základě studentského víza. Studoval zde X, obor X. Od té doby se vrátil do Ruska pouze dvakrát navštívit svou rodinu, a to na měsíc v létě 2019 a na asi 10 dní na přelomu let 2021 a 2022. O mezinárodní ochranu dříve nežádal. Je zdravý a nebere léky. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že mu nezbyla jiná možnost, neboť ze zdravotních důvodů nestihl ve lhůtě požádat o prodloužení doby platnosti studijního víza. Sdělil, že by chtěl zůstat v České republice. Pokud by se vrátil do Ruska, musel by nastoupit do armády nebo by byl uvězněn. Do armády nastoupit nechce, protože se snaží vyhnout válce a odmítá bojovat proti lidem, kteří brání svou vlast. V České republice by chtěl zůstat také proto, aby zde dokončil studium X.
12. Dne 24. 2. 2023 byl se žalobcem proveden také pohovor. Při něm žalobce sdělil, že v roce 2018 přicestoval do České republiky, neboť zde bydleli jeho X, čehož chtěl využít a začít zde studovat. V dubnu 2018 získal studentské vízum, jehož platnost byla jednou prodloužena, a poté v České republice pobýval na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. V září 2018 nastoupil do prvního ročníku X. Studijní obor dokončil, ale ještě musí složit X zkoušku. Současně navštěvoval kurz českého jazyka. Do Ruska se žalobce vrátit nechce, protože chce dokončit studium a protože se obává, že by musel v rámci mobilizace nastoupit do ruské armády nebo by byl uvězněn. Do armády nechce nastoupit, neboť nechce nikoho zabíjet a také se bojí o svůj život. Je proti současné vládě v Rusku a válce Ruska proti Ukrajině. Účastnil se čtyř mítinků na podporu Ukrajiny, které se konaly v Praze poté, co Rusko napadlo Ukrajinu. Nikdy nevystupoval veřejně proti vládní politice Ruska, mítinků se účastnil pouze jako běžný občan. Od ledna 2023 posílá každý měsíc částku 20 dolarů do charitativního fondu na Ukrajině s názvem „Vrat' se živý“. V této podpoře chce každý měsíc pravidelně pokračovat. Ve své vlasti neabsolvoval základní vojenskou službu, jelikož studoval X v České republice. Povolávací rozkaz v rámci mobilizace v Rusku nedostal, ale pokud se vrátí do Ruska, tak by jej měl dostat. Pokud by neuposlechl povolávací rozkaz, hrozila by mu nejprve finanční pokuta a následně i vězení, protože by porušil zákon o povolání do armády. Uvěznění mu hrozí též za to, že finančně podporuje ukrajinský fond, čímž porušuje zákon. S vycestováním z Ruska či s vyřízením cestovních dokladů žádné problémy neměl. V Rusku žije jeho X, X a X. Jeho otec kvůli mobilizaci uprchl v srpnu nebo září 2022 do X a poté do Y. X a X momentálně žádné problémy v Rusku nemají, ale uvažují o tom, že by z Ruska odešli. V České republice žijí žalobcovi prarodiče, strýc

a bratranec. Žalobci byl udělen výjezdni příkaz, neboť si ve stanovené lhůtě nestihl prodloužit platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Následně se pokusil požádat o prodloužení platnosti povolení ještě jednou a po poradě se svým zástupcem se rozhodl požádat o udělení mezinárodní ochrany. Ve své vlasti nikdy neměl problémy se státními orgány nebo s bezpečnostními složkami, nikdy nebyl trestaný či odsouzený. Rovněž nikdy neměl problémy kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k určité sociální skupině či politickému přesvědčení. Návratu do vlasti se obává kvůli mobilizaci, trestu, možnosti vězení a také se obává o svůj život. V České republice by chtěl dostudovat a dle možností pokračovat v dalším studiu nebo pracovat v oboru.

13. Součástí správního spisu je dále rešerše žalovaného ze dne 31. 10. 2022 nazvaná *Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí – zacházení ze strany úřadů a monitoring sociálních sítí* (dále jen „rešerše k situaci navrátilců“) a rešerše žalovaného ze dne 8. 3. 2023 nazvaná *Bezpečnostní a politická situace v zemi – vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv* (dále jen „rešerše k bezpečnostní situaci“). Dále správní spis obsahuje informaci získanou dne 24. 1. 2023 od Ministerstva zahraničních věcí s názvem *Návraty Občanů Ruské federace do vlasti* (dále jen „informace k návratu občanů“) a překlad části informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023 nazvané *Vyhýbání se odvodům během mobilizace – návraty a mobilizace* (dále jen „informace k mobilizaci“).
14. V rešerši k situaci navrátilců je uvedeno, že většina osob, které odcestovaly z Ruské federace během roku 2022, se tam vrátily bez problémů. Největším problémům čelí aktivisté a navracející se pracovníci v IT, kteří odjeli bezprostředně po 24. 2. 2022. Navracející se ruští občané, kteří se neřadí mezi známé aktivisty, novináře, bloggery apod., nečelí zvýšeným kontrolám. Obecně je v poslední době daleko častějším jevem stíhání za online protiválečnou aktivitu než stíhání za veřejný protest. Takové stíhání se týká i obyčejných lidí (tj. nejen aktivistů, novinářů, politiků apod.).
15. Rešerše k bezpečnostní situaci pojednává mj. o ruské invazi na Ukrajině, v souvislosti s níž došlo k řadě protestů napříč Ruskou federací. To vedlo k přijetí nového legislativního rámce pro potlačení protestů. Nyní dochází k zadržení jednotek až desítek nepohodlných osob měsíčně, např. členů opozice, aktivistů či novinářů. Ve většině případů úřady využívaly ke kriminalizaci osob tzv. správní tresty (kratší dobu zadržení) a peněžité pokuty. Používaly však i nové legislativní nástroje k potlačení protirežimního jednání, např. se nyní kriminalizuje šíření informací o ruské invazi, které se odlišují od oficiálního režimního narativu, tzv. speciální vojenské operace. Zároveň je v rešerši k bezpečnostní situaci uvedeno, že častějšími oběťmi mučení (např. ve vězeňských zařízeních) jsou protirežimně orientované osoby a protiváleční aktivisté.
16. Dle informace k návratu občanů nemá Ministerstvo zahraničních věcí k dispozici konkrétní údaje o tom, že by v Ruské federaci docházelo k masivnímu porušování lidských práv na základě dlouhodobého pobytu ruských občanů ve třetí zemi. Vzhledem k vyhlášené částečné mobilizaci v září 2022 však není ochota občanů Ruské federace, kteří by mohli být ze stran ruských úřadů v souladu s nově přijatými legislativními změnami postiženi, navrátit se do vlasti příliš vysoká.
17. Informace k mobilizaci uvádí, že zdroje nezmiňují žádné případy mobilizace na hranici. Nepodařilo se tedy nalézt informace o tom, jak bylo na hranici zacházeno se záložníky, kteří se vraceli ze zahraničí. Rovněž z této informace vyplývá, že v současnosti nemohou být navrátilčí jedinci odvedeni do armády, neboť tato kampaň již skončila. Pokud bude

rozhodnuto o jejím pokračování, mohou být takové osoby předvolány k odvodu, pokud budou splňovat příslušná kritéria. Nebudou však potrestáni za opuštění země jako takové, protože během období mobilizace neplatily v Rusku žádné oficiální zákazy cestování. Pokud jedinec opustil zemi poté, co obdržel výzvu a nedostavil se k vojenské komisi, může být pohnán k odpovědnosti za správní přestupek. Pokud uprchnul poté, co se dostavil k vojenské komisi a byl mu vydán mobilizační příkaz, může být obviněn z neoprávněného opuštění vojenského útvaru nebo místa výkonu služby. V minulosti se v Ruské federaci vyskytovala nezákonná praxe spočívající v tom, že policie překročila své pravomoci a odvedla jedince k vojenské komisi. V informaci k mobilizaci je dále obsaženo šest dalších otázek, jejichž odpovědi nejsou součástí tohoto dokumentu, neboť nebyly přeloženy.

18. Žalobce byl dne 12. 6. 2023 vyrozuměn o možnosti vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí. Ve stanoveném termínu se však nedostavil.
19. Následně žalovaný vydal napadené rozhodnutí, jímž žalobci neudělil mezinárodní ochranu v žádné z jejích forem. Konstatoval, že tvrzenými důvody žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu byly obavy z mobilizace, nástupu do armády a ze zatčení, pokud by neuposlechl povolávací rozkaz a za posílání peněz do charitativního fondu na Ukrajině. Hlavním důvodem podání žádosti však byla snaha žalobce legalizovat si pobyt na území České republiky poté, co nestihl požádat o prodloužení platnosti dlouhodobého víza za účelem studia.
20. Ve vztahu k § 12 písm. a) zákona o azylu žalovaný konstatoval, že žalobce neuvedl nic, z čeho by bylo možné usuzovat, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by mohl být azylově relevantním způsobem pronásledován. Důvod pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný rovněž neshledal. Důvody pronásledování stanovené tímto ustanovením jsou vymezeny taxativně a nelze je rozšiřovat, přičemž žalobce při pohovoru uvedl, že ve své vlasti neměl nikdy problémy kvůli rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k určité sociální skupině či kvůli politickému přesvědčení. Žalobce navíc podal žádost o mezinárodní ochranu zcela účelově, a to pouze s cílem legalizovat svůj pobyt v České republice. Žalobce zde pobývá již od roku 2018, zatímco konflikt na Ukrajině, se kterým spojuje své obavy, probíhá od února 2022. Žádost o mezinárodní ochranu však žalobce podal až v únoru 2023. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu je přitom nutné žádat o mezinárodní ochranu bezprostředně poté, co k tomu má žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i z hlediska časového.
21. K obavě z mobilizace, nástupu do armády a trestu za neuposlechnutí povolávacího rozkazu žalovaný uvedl, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem a nemůže být považována za pronásledování. Obava z nepříjemností v případě výkonu vojenské služby či nenastoupení k výkonu vojenské služby dle judikatury nezakládá odůvodněný strach podřaditelný pod § 12 zákona o azylu. V případě žalobce pak nic nenasvědčovalo tomu, že by případný výkon vojenské služby měl být uplatněn diskriminačně. Navíc vyhlášená mobilizace již byla ukončena, protože v současné době nemohou být jedinci odváděni do armády. Mladým mužům, kteří se navrací do Ruska ze zahraničí, nehrozí vyšší riziko povolání k výkonu základní vojenské služby, případně nasazení do bojů na Ukrajině. Jelikož samotná povinnost každého občana Ruska účastnit se vojenské služby, případně bojových operací, je zaměřena na všechny bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství atd. nemůže být chápána jako pronásledování jednotlivců ze strany ruských státních orgánů. Žalobcovy obavy jsou navíc

předčasné, neboť neabsolvoval základní vojenskou službu a nebyl mu doručen povolávací rozkaz.

22. Žalovaný dále konstatoval, že žalobce nedoložil svou účast na mítincích na podporu Ukrajiny. Navíc se měl těchto mítinků účastnit jako běžný občan, a proto žalovaný neměl důvod se domnívat, že by žalobci po návratu do vlasti hrozilo nebezpečí. S tvrzenou finanční podporou charitativního fondu na Ukrajině měl žalobce začít až na počátku roku 2023, přestože válka na Ukrajině probíhá již od února 2022. Zároveň žalobce nedoložil, že by jakoukoliv částkou přispíval. Žalovaný proto uzavřel, že šlo ze strany žalobce o účelovou snahu vytvořit relevantní důvody pro jeho azylový příběh až těsně před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
23. Důvod pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu žalovaný neshledal, jelikož v České republice nebyl udělen azyl žádnému z rodinných příslušníků žalobce. Ve vztahu k humanitárnímu azylu dle § 14 téhož zákona žalovaný konstatoval, že žalobce je dospělou, svéprávnou a práceschopnou osobou. Rovněž je zdravý, svobodný a bezdětný. Celá jeho rodina (vyjma X) žije v Ruské federaci. K doplňkové ochraně dle § 14a zákona o azylu žalovaný poznamenal, že nutnost vykonat vojenskou službu nelze vnímat jako vážnou újmu, neboť je jednou z nejzákladnějších státoobčanských povinností, a znovu uvedl, že má žalobcovu žádost za účelovou. Rovněž uvedl, že v Ruské federaci neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žalobci za vážnou újmu. Válečný konflikt na Ukrajině totiž neprobíhá na území Ruské federace. Pouze pohraniční oblasti mohou být tímto konfliktem zasaženy. Město X, odkud žalobce pochází, však leží více než X km od hranic s Ukrajinou. Žalovaný neshledal ani důvody pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 14b zákona o azylu.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

24. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Žaloba je tedy věcně projednatelná.
25. Jelikož toto soudní řízení bylo zahájeno již po nabytí účinnosti zákona č. 173/2023 Sb. lze na věc aplikovat § 32 odst. 9 zákona o azylu, ve znění účinném od 1. 7. 2023, podle něhož soud při posuzování žaloby ve věci mezinárodní ochrany zohlední „i nové důležité skutečnosti, které nastaly po vydání rozhodnutí ministerstva, jedná-li se o takové skutečnosti, které se vztahují k možnému pronásledování nebo k hrozbě vážné újmy; v tomto rozsahu není soud vázán žalobními body. Mají-li skutečnosti podle věty první vliv na rozhodnutí správního orgánu ve věci samé, soud napadené rozhodnutí zruší a věc vrátí k dalšímu řízení žalovanému“ (viz přechodné ustanovení čl. II odst. 1 zákona č. 173/2023 Sb.). Žalobce nicméně v soudním řízení netvrdil existenci nových důležitých skutečností, které by nastaly až po vydání napadeného rozhodnutí, a ani soudu není existence takových nových skutečností známa. Proto žalobu posoudil v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích uplatněných žalobních bodů.
26. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť žalovaný výslovně sdělil, že s tímto procesním postupem souhlasí. Žalobce se k výzvě soudu nevyjádřil, pročez měl soud za to, že i jeho souhlas byl dán. Podmínky k rozhodnutí věci bez jednání byly dány též podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Posouzení věci krajským soudem

27. Soud v této věci považuje za stěžejní spornou otázku to, zda obavy žalobce z povolání k výkonu vojenské služby, z případného nasazení do bojových operací na Ukrajině a z trestu

za neuposlechnutí povolávacího rozkazu mohou naplňovat podmínky pro některou z forem mezinárodní ochrany. Názor žalovaného, že takové obavy jsou bezpředmětné, účelově tvrzené a že nemohou být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, přitom soud považuje za značně zjednodušující a nepřesný. Žalovaný se dle názoru soudu v reakci na žalobcem uváděné skutečnosti nezabýval věcí v intencích relevantní judikatury, pročež se opomenul věnovat rozhodným otázkám a neopatřil pro své rozhodnutí potřebné podklady. V důsledku toho je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné a zjištěný skutkový stav vyžaduje zásadní doplnění.

28. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
29. Dle čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), *může být za pronásledování ve smyslu odstavce 1 (tj. pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. A Ženevské úmluvy) mimo jiné považováno trestní stíhání nebo trest za odeprání výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2.*
30. Podle čl. 10 odst. 1 písm. e) kvalifikační směrnice zahrnuje pojem politických názorů (které mohou být jedním z důvodů pronásledování) *zejména zastávání názorů, myšlenek nebo přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování uvedených v článku 6 a jejich politik nebo postupů, bez ohledu na to, zda žadatel podle dotyčných názorů, myšlenek nebo přesvědčení jednal.*
31. Mezi zločiny nebo jednání spadající pod důvody vyloučení dle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice pak spadají mj. zločiny proti míru, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech, jakož i činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN.
32. Soudní dvůr Evropské unie při výkladu čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice dospěl v rozsudku ze dne 19. 11. 2020 ve věci C-238/19, *EZ v. Bundesrepublik Deutschland*, k závěru, že se toto ustanovení vztahuje též na „*brance, který odepře vykonat vojenskou službu za konfliktu, avšak nezná své budoucí služební zařazení v rámci armády, (jelikož) v kontextu všeobecné občanské války, která se vyznačuje opakovaným a systematickým pácháním zločinů nebo jednání uvedených v čl. 12 odst. 2 téže směrnice armádou, která nasazuje brance, by výkon vojenské služby znamenal přímou či nepřímou účast na spáchání takových zločinů nebo jednání bez ohledu na zařazení v rámci armády*“. Současně bylo tímto rozsudkem dovozeno, že čl. 9 odst. 2 písm. e) ve spojení s čl. 9 odst. 3 kvalifikační směrnice „*musí být vykládána v tom smyslu, že existenci souvislosti mezi důvody uvedenými v čl. 2 písm. d), jakož i v článku 10 této směrnice a trestními stíháními a tresty za odeprání výkonu vojenské služby podle čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice nelze považovat za prokázanou pouze z toho důvodu, že tato trestní stíhání a tyto tresty souvisejí s uvedeným odepráním. Je však dána silná domněnka, že odeprání výkonu vojenské služby za podmínek stanovených v čl. 9 odst. 2 písm. e) téže směrnice souvisí s jedním z*

pěti důvodů připomenutých v jejím článku 10. Je věcí příslušných vnitrostátních orgánů, aby s ohledem na všechny dotčené okolnosti ověřily pravděpodobnost této souvislosti.“

33. Nejvyšší správní soud pak v rozsudku ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, publikovaném pod č. 4304/2022 Sb. NSS, dospěl k závěru, že samotné plnění branné povinnosti nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany, **pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem,** a pokud je daným státem respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo přinejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) kvalifikační směrnice trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi. Branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu mimo jiné tehdy, pokud žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice hrozí trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 kvalifikační směrnice (viz tzv. právní větu rozsudku).
34. Se žalovaným lze v obecné rovině souhlasit v tom, že samotné plnění branné povinnosti, byť by se jednalo o výkon služby s účastí na bojových akcích, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Pokud je však branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu, může být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu, a to za podmínek, že: 1) žadateli o mezinárodní ochranu hrozí za odepření výkonu vojenské služby trestní stíhání nebo trest, 2) výkon vojenské služby by mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a 3) je dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 kvalifikační směrnice, tj. z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (srov. citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 19/2020-45 nebo rozsudek téhož soudu ze dne 29. 9. 2022, č. j. 1 Azs 84/2022-61).
35. Je přitom obecně známou skutečností, že vojenská invaze Ruské federace na Ukrajinu je aktem mezinárodní agrese, v rámci které ruská vojska páchají zločiny proti míru a proti lidskosti a v jejímž důsledku přijala Česká republika společně s dalšími státy sankce proti Ruské federaci (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49, č. 4364/2022 Sb. NSS). Tuto skutečnost žalovaný ostatně ani nepopřel, pokud na straně 7 napadeného rozhodnutí konstatoval, že Ruská federace „*svým bezprecedentním útokem na suverénní území Ukrajiny zapříčinila současný vojenský konflikt, který má do dnešního dne za následek desítky tisíc obětí a největší uprchlickou krizi v Evropě od konce 2. světové války.*“ Není tedy pochyb o tom, že Ruská federace svými činy proti Ukrajině naplňuje zločiny a jednání ve smyslu čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice.

36. Je také obecně známou skutečností, že v Ruské federaci byla od 21. 9. 2022 vyhlášena částečná mobilizace (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2022, č. j. 1 Azs 84/2022-61, č. 4419/2023 Sb. NSS). Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že vyhlášená mobilizace již byla ukončena, přičemž patrně vycházel z informace k mobilizaci ze dne 31. 1. 2023, která byla v době jeho rozhodování již téměř osm měsíců stará. Byť z veřejně dostupných informací nadále plyne, že nyní v Rusku mobilizace neprobíhá, nelze z této skutečnosti dle názoru zdejšího soudu vycházet jako z neměnné v čase, ale je třeba ověřovat její aktuálnost, konfrontovat ji s ostatními dostupnými informacemi a zabývat se i tím, nakolik je v současné proměnlivé situaci pravděpodobné, že po žalobcově návratu do Ruska k mobilizaci nedojde. Již v době vydání napadeného rozhodnutí se totiž objevovaly zprávy o tom, že Rusko postupně novelizuje zákony ohledně branné povinnosti a rozšiřuje okruh mužů, kteří mohou být povoláni (např. GRENALL, R. *Ukraine war: Russia expands pool of men eligible for call-up*. BBC News, 25. 7. 2023, dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-europe-66304522>; nebo IVSHINA, O. *Russia conscription laws change, leaving some fearful of Ukraine war call-up*. BBC News, 4. 8. 2023, dostupné na: <https://www.bbc.com/news/world-europe-66388422>), což vedlo k předpokladům, že by v budoucnu mohla nastat další vlna mobilizace. Aktuálně dokonce existují odhady, že nastane po prezidentských volbách, které se mají konat 15. až 17. 3. 2024 (LOWE, Y.; GECSOYLER, S. *Russia could begin full mobilisation after 2024 presidential election, Kyiv official says – as it happened*. The Guardian, 20. 11. 2023, dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/live/2023/nov/20/russia-ukraine-war-live-kyiv-grenade-explosion-zelenskiy-military-medical-commander-putin>). S ohledem na neustálý vývoj situace tak soud předně nemůže souhlasit – v situaci, kdy žalovaný k hrozbě další vlny mobilizace neopatřil žádný aktuální podklad – s názorem žalovaného, že jsou obavy žalobce z povolání k výkonu vojenské služby v ruské armádě bezpředmětné.
37. Bylo proto na žalovaném, aby se bez zkratkovitých závěrů zabýval tím, zda žalobci hrozí reálné riziko povolání do základní vojenské služby a zda by výkon vojenské služby mohl s velkou pravděpodobností zahrnovat i účast na válce na Ukrajině. Měl také posoudit, zda a jaký trest by žalobci hrozil za případné odepření této služby a zda by byla dána souvislost mezi případným pronásledováním žalobce a azylově relevantními důvody pronásledování. Žalovaný se těmito otázkám opomenul věnovat, proč si k nim neobstaral ani dostatečné informace.
38. Žalobce, jemuž sice zatím nebyl doručen povolávací rozkaz, podle všeho splňuje veškeré předpoklady k tomu, aby povolán byl. Žalovaný v napadeném rozhodnutí argumentoval tím, že v Ruské federaci pobývají miliony mužů v žalobcově věku a situaci, přičemž jen zlomek z nich absolvuje základní vojenskou službu a je povolán do bojových operací na Ukrajině. Soudu však není však zřejmé, jak žalovaný k těmto závěrům dospěl, neboť podklady shromážděné ve správním spise tyto informace neobsahují. Naopak lze mít za to, že žalobce ve věku X let, jenž je zdravý, svobodný, bezdětný, bez akademického titulu, jehož X žije a který o nikoho nepečuje a nezastává žádnou veřejnou funkci v rámci ruských státních či místních orgánů, by měl být plně způsobilý k nástupu do základní vojenské služby. Proto se soudu jeví (přičemž tento předpoklad opětovně nebyl vyvrácen žádným ze žalovaným opatřených podkladů), že by se na žalobce neměla vztahovat ani žádná z výjimek z povinné základní vojenské služby [k tomu srov. strany 19 a 20 zprávy Agentury Evropské unie pro otázky azylu (EUAA) nazvané *The Russian Federation – Military service* ze dne 16. 12. 2022, dostupné na: <https://euaa.europa.eu/publications/russian-federation-military-service>]. Čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice se přitom vztahuje i na brance, kteří

zatím neznají své budoucí zařazení v rámci armády, pokud by výkon jejich vojenské služby mohl s velkou pravděpodobností zahrnovat přímou či nepřímou účast na mezinárodních válečných zločinech (viz již citovaný rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-238/19 a rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 19/2020-45).

39. K tomu, zda by výkon základní vojenské služby mohl v případě žalobce s velkou pravděpodobností zahrnovat jeho přímou či nepřímou účast na mezinárodních válečných zločinech, tj. bojích na Ukrajině, si žalovaný rovněž neobstaral dostatek informací. Nevěnoval se například tomu, zda současná ruská legislativa umožňuje nasazení branců do zóny ozbrojeného konfliktu poté, co absolvují povinnou vojenskou službu. Přitom se z dostupných informací (které by nicméně bylo vhodné aktualizovat) jeví, že takové nasazení možné je a že branci mohou být nuceni podepsat smlouvu s ruskými ozbrojenými silami a nastoupit do armády nebo být nasazení do vojenských jednotek na rusko-ukrajinské hranici či dokonce posláni na Ukrajinu během výcviku, ačkoliv oficiálně by tam být nasazení neměli (srov. strany 37-38 zprávy Agentury Evropské unie pro otázky azylu ze dne 16. 12. 2022, op. cit.). Podstatná je v této souvislosti také otázka možnosti alternativní služby, které se žalovaný rovněž nevěnoval. Jak přitom uvádí odborná literatura, náhrada za vojenskou službu sice má svůj základ v čl. 59 Ústavy Ruské federace, avšak ruské soudy běžně zamítají odvolání opřené o důvod svědomí (viz SCHEU, H. Ch. *Postavení dezertérů a odpíračů vojenské služby v azylovém právu EU*. In: Ročenka uprchlického a cizineckého práva 2022. Veřejný ochránce práv, 2023, s. 225). V případě, že by žalobce reálně a s velkou pravděpodobností mohl být zapojen do bojů na Ukrajině, by tak měla být vážena i otázka, jaká je šance, že zrovna žalobce, který je bez náboženského vyznání, bude mít možnost vykonat alternativní civilní službu namísto vojenské služby.
40. Z podkladů napadeného rozhodnutí pak není ani zřejmé, jaké trestní stíhání a konkrétní tresty by žalobci eventuálně hrozily za odepření vojenské služby v Ruské federaci a za neuposlechnutí výzvy k mobilizaci. Informace k mobilizaci dává pouze částečnou odpověď na tuto otázku, když uvádí, že za nedostavení se k vojenské komisi po obdržení výzvy připadá v úvahu uplatnění odpovědnosti za správní přestupek a v případě uprchnutí ze země po vydání mobilizačního příkazu obvinění z neoprávněného opuštění vojenského útvaru nebo místa výkonu služby dle § 337 trestního zákoníku Ruské federace. Žalovaný však pro své rozhodování neobstaral překlad odpovědí na dalších šest otázek obsažených v informaci o mobilizaci (zpracované Finskou imigrační službou), které byly pro souzenou věc relevantní a které měly poskytovat údaje o tom, (a) jaké jsou postihy za neuposlechnutí mobilizačního předvolání, (b) co se děje s osobami odsouzenými za vyhýbání se odvodům poté, co zaplatily pokutu či vykonaly jiný trest a zda byly tyto osoby znovu povolány, (c) zda existují nějaké náznaky toho, že by tresty za neuposlechnutí výzvy k odvodu měly být změněny či zpřísněny, (d) zda byla zahájena trestní řízení proti osobám, které se vyhýbaly mobilizaci, (e) zda byly osobám, které se vyhýbaly mobilizaci, uloženy trestní postihy, a (f) zda byly zaznamenány případy porušení předpisů následkem vyhýbání se mobilizaci nebo v souvislosti s ukládáním trestů za vyhýbání se mobilizaci.
41. S ohledem na obavy, které žalobce vyjádřil ve správním řízení, se měl žalovaný zabývat též tím, zda by byla dána souvislost mezi způsobem pronásledování (tedy trestem či trestním stíháním hrozcím za odepření výkonu vojenské služby, jež by mohla zahrnovat přímou či nepřímou účast žalobce na ozbrojeném konfliktu na Ukrajině) a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, tj. jeho rasou, pohlavím, náboženstvím, národností, příslušnosti k určité sociální skupině nebo zastáváním určitých

politických názorů. Soud zde připomíná, že žalobce při pohovoru uvedl, že je proti současné vládě v Rusku a válce Ruska proti Ukrajině, což podpořil tvrzením o své účasti na mítincích na podporu Ukrajiny. V žalobcově případě by tak mohlo být relevantním azylovým důvodem pronásledování kvůli zastávání určitých politických názorů. K tomu soud dodává, že Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku C-238/19 dovodil, že je dána silná domněnka, že odepření výkonu vojenské služby za podmínek stanovených v čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice souvisí s jedním z pěti azylově relevantních důvodů pronásledování, a je na správním orgánu, aby s ohledem na všechny okolnosti ověřil pravděpodobnost této souvislosti. Odborná literatura přitom předpokládá, že jakékoliv odepření vojenské služby ze strany ruských odvedenců bude příslušnými národními orgány chápáno jako projev politického nesouhlasu se stávající ruskou vládou (viz SCHEU, H. Ch. *Postavení dezertérů a odpíračů vojenské služby v azylovém právu EU*, op. cit., s. 224).

42. Soud na základě výše uvedeného uzavírá, že žalovanému nedává pokyn, jak má o žalobcově žádosti rozhodnout (zda jí má vyhovět či ji zamítnout), ale požaduje, aby se žalovaný žádostí znovu zabýval a řádně se vypořádal se žalobcovými obavami. Úkolem žalovaného bude, aby žalobcovu žádost posoudil ve světle přílehlavé judikatury a na základě relevantních, aktuálních, vyvážených a transparentních podkladů. S ohledem na to, že vojenská invaze Ruské federace na Ukrajině je aktem mezinárodní agrese, nelze v žádném případě vycházet z toho, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří mezi základní státoobčanské povinnosti, jako to učinil žalovaný.
43. V reakci na stručnou žalobní argumentaci týkající se aktivit, které žalobce vyvíjel v České republice a jimiž měla být účast na protiruských demonstracích a finanční podpora charitativního fondu na Ukrajině, pak soud ve shodě se žalovaným konstatuje, že žalobce takové aktivity nijak nedoložil (přitom zejména finanční podporu charitativního fondu lze prokázat jednoduše výpisy z účtu). Demonstrací v Praze se navíc žalobce účastnil jako běžný občan, a je proto velmi nepravděpodobné, že by se ruské orgány o této jeho aktivitě vůbec dozvěděly, tím méně že by jej pouze za ni perzekuovaly.
44. Nad rámec výše uvedeného soud podotýká, že si je vědom skutečnosti, na níž žalovaný v napadeném rozhodnutí několikrát poukázal, a to že žalobce odcestoval ze země původu do České republiky v dubnu 2018 za účelem studia, nikoliv z důvodu obavy z pronásledování, přičemž ruská invaze na Ukrajinu započala až po téměř čtyř letech po jeho příjezdu v únoru 2022 a žalobce o mezinárodní ochranu požádal rok po jejím vypuknutí v únoru 2023. Pouhá skutečnost, že žalobce do České republiky přicestoval za účelem studia, však neznamená, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je účelová, resp. že jsou jeho tvrzení o hrozbě pronásledování nevěrohodná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2023, č. j. 5 Azs 24/2023-23, bod [28]). Dokonce ani to, že jedním z motivů podání žádosti o mezinárodní ochranu byla legalizace pobytu na území České republiky, resp. žalobcem uváděná skutečnost, že v důsledku opožděného podání žádosti o prodloužení platnosti dlouhodobého víza za účelem studia pozbyl tohoto pobytového oprávnění, nevylučuje, že žalobci v případě navrácení do země původu hrozí azylově relevantní pronásledování (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011-49). Jak bylo výše předestřeno, ruská invaze na Ukrajinu, s níž žalobce spojuje své obavy z pronásledování, započala až v době, kdy žalobce pobýval v České republice. Žalobce přitom tvrdí, že mu bylo ze strany jeho rodiny, jež pobývá v Ruské federaci, sděleno, že byl poptáván odvodovými pracovníky. Za těchto okolností bylo na místě, aby se žalovaný zabýval i otázkou, kdy skutečně vzniklo riziko, že by žalobce mohl být v zemi původu

pronásledován, a lze-li jej považovat za tzv. uprchlíka *sur place* ve smyslu čl. 5 kvalifikační směrnice v důsledku nově nastalých okolností v zemi jeho původu (k institutu uprchlíka *sur place* srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 12. 2008, č. j. 8 Azs 37/2008-80, a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 1. 2002, č. j. 5 A 746/2000-31).

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

45. Soud I. výrokem tohoto rozsudku zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje podstatné doplnění, a v části týkající se posouzení důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. O vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení soud rozhodl podle § 78 odst. 4 s. ř. s. V souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. bude žalovaný v dalším řízení vázán právním názorem zdejšího soudu shrnutým v bodě 42 tohoto rozsudku.
46. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl II. výrokem tohoto rozsudku podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl v řízení úspěšný, a tak má právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení. Náklady žalobce sestávají z odměny jeho advokáta za dva úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, sepsí žaloby) podle § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) a ze dvou paušálních částek po 300 Kč jako náhrad hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Protože zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady o náhradu této daně ve výši 1 428 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkem tak náklady řízení žalobce činí částku 8 228 Kč. Lhůtu k plnění soud stanovil žalovanému v délce 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku s tím, že dle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, užitého na základě § 64 s. ř. s., je žalovaný povinen nahradit náklady řízení k rukám zástupce žalobce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Nejvyšší správní soud však kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 31. ledna 2024

Mgr. Marcela Uhříčková, v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.